

# AKADEEMILISE VOKAALI PÕHIÕPPE ÕPPEKAVA

## ÜLDOSA

Vokaalitunnid määratakse väga heade vokaalsete annetega lastele, pidades silmas nende aktiivset laulukonkurssidest osavõttu tulevikus. Akadeemilise vokaali õppimist alustavad õpilased 6-8 aasta vanuselt. Vokaali tund toimub 2 kord nädalas. Tunni kestvus on 22-45 minutit. Õppeaastal on 35-70 tundi.

Esimese õppeaasta esimesel poolaastal õpilasel kohustuslikke esinemisi ei ole. Õpilane esineb vähemalt 1 kord III trimestril 2 eriilmelise lauluga. Alates II-st õppeaastast õpilane esineb 2 korda õppeaastas II ja III trimestril kahe eriilmelise lauluga.

IV klassis II trimestril tuleb esitada 2 laulu ning III trimestril toimub üleminekuksam, kus tuleb esitada 3 erineva stiili ja karakteriga laulu.

VII klassis II trimestril tuleb esitada 2 laulu ja III trimestril toimub lõpueksam. Lõpueksamil tuleb esitada 4 erineva stiili ja karakteriga laulu.

Peale VIII õppeaastat rakendatakse lisaõpet neile, kes soovivad jätkata muusikaharidust andvates kõrgemates õppeasutustes.

Laulmine on lastele kõige omasem ja seetõttu levinum musitseerimisviis. Laulul on, tänu oma sõnalisele sisuseletusele, suuri võimalusi kujundada lapse kõlbelis-esteetilist suhtumist elunähtustesse, ergutada kujutlusvõimet ja fantaasiat, kujundada tema mõtteid ja tundeid, anda neile sotsiaalne suunitlus. Laulu meeldejätmise kiiruse, täpsuse ja kindluse saavutamiseks peab laps mobiliseerima oma vaimse potentsiaali. Laulu esitamise aluseks on kuulmis-, tunnetuslik-, motoorne- ja spetsiifiline emotsionaalne mälu, aga ka lapse aktiivne mõttetegevus.

Analüüsi abil jaotatakse laul motiivideks, fraasideks, osadeks, laulu esitus aga üksikuteks elementideks (rütm, dünaamika, intonatsioon, hingamine jmt). Laulmine ja muusikalised mängud arendavad oluliselt lapse kujutlusvõimet ja mälu.

## I ÕPETUSE EESMÄRK

Laulu õppeaine ülesandeks on õpetada muusikalist eneseväljendamist põhinedes akadeemilise vokaali väljendusvahenditel ning anda lauljale klassikalise muusika stiilides vajaminevad fraseerimis- ja häälekasutusoskused. Arendada individuaalset meisterlikkust nii solisti kui ansambli lauljana.

## II ÕPPEAINETE LOETELU

Õppeaine	Põhiõpe								Lisaõpe*	
	I õ/a.	II õ/a.	III õ/a.	IV õ/a.	V õ/a.	VI õ/a.	VII õ/a.	VIII õ/a.	I õ/a.	II õ/a.
	noorem aste				vanem aste					
<b>Põhiained</b>										
Põhiaine	1-2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Solfedžo	1-2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Teooria	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-

Muusikalugu	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-
Koor	1	2	2	2	2	2	2	2	-	-
<b>Lisaained*</b>										
Lisapill*	-	-	-	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	1	1
Ansambel*	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Rühmalisaaine*	-	-	-	2-4	2-4	2-4	2-4	2-4	2-4	2-4
Arvutimuusika*	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1

1. Numbrid tabelis tähistavad tundide arvu nädalas, tundide pikkuseks on 22-45 minutit.
2. Põhiaine, lisapill ja arvutimuusika on individuaaltunnid.
3. Solfedžo, teooria, muusikalugu, koor ja koosmäng on rühmatunnid.  
Solfedžo ja teooria rühmade suurus 6–10 õpilast, muusikaloo rühmade suurus kuni 13 õpilast, koori rühmade suurus on 10-15 õpilast.
4. Lisaained määratakse õpilastele, kes tulevad hästi toime põhiainetega, arvestades õpilase võimekust, soovi ja kooli võimalusi.
5. Lisapilli tund määratakse alates IV õppeaastast. Lisapilliks võib valida klaverit, akordioni, puhkpille, basskitarri, soolokitarrri, trumme ja süntesaatorit.  
Ansambli tunnid määratakse alates II õppeaastast.
6. Tärniga märgitud osa õppekavast ja ainete loetelust tähistab seda, mida antakse õpilase soovi ja kooli võimaluste korral.

### III AKADEEMILISE VOKAALI AINEKAVA

#### NOOREMA ASTME AINEKAVA

##### ÕPPESISU

- nooditundmise, muusikalise mälu arendamine
- hääleseade
- laulmis- ja hingamistehnika omandamine
- saatega laulude repertuaar (laste- ja rahvalaulud, klassikalise ja kaasaegse repertuaari laulud, eesti heliloojate laulud)
- häälehoiu tutvustamine, esmaabi hääle kahjustamisel
- töö artikulatsiooniaparaadiga, diktsiooni arendamine
- töö intonatsiooniga
- dünaamikaelementide valdamine vokaaltehnika kaudu (*forte*, *piano* <, >)
- erinevate štrihhide kasutamine (*legato*, *staccato*)
- ühistegevuse ja kooskõgemise võimaldamine
- esinemiskogemuse omandamine, lavalise käitumise õppimine

#### I õppeaasta (Ia klass)

Tutvumine õpilasega, hääle määratlemine (diapasoon, tämber, muusikaline mälu, rütmitunnetus, vokaalkuulmine, kõnedefektide puudumine).

Hääle arendamine: õpib tundma oma häält eakohaste laulude laulmisel, laulab loomulikult ja vabalt. Tutvub ühehäälse laulmise alustega (kehahoid, hingamine, diktsioon). Tutvub laulu

loojatega (helilooja ja sõnade autor). Laulab ilmekalt võimetele vastavalt eakohast repertuaari: laulud kodust, loodusest, loomadest, aastaegadest, mängulaulud, rahvalaulud. Õpetaja peab vältima lapse hapra hääleaparaadi ülepingutamist. Kuna 7-8 aastastel lastel toimub laulmine häälepaelte servaga. Sellest on tingitud hääle väike ulatus, õhuke falsetitaoline toon. Õppeaasta jooksul õppida 8-10 laulu.

## **II õppeaasta (I klass)**

Õpilane rakendab õpitud oskusi kõlaliselt puhtal ja emotsionaalsel laulmisel. Hääleulatuse arendamine. Õpilane laulab ilmekalt vastavalt võimetele eakohast repertuaari. Teab õpitud laulude loojaid (helilooja ja sõnade autor). Õppeaasta jooksul õppida 6-8 laulu.

## **III õppeaasta (II klass)**

Kinnistatakse laulmine kõrge positsiooniga, mille väljatöötamist soodustavad järgmised võtted: harjutused langevas suunas, madalaid noote laulmise kõrge positsiooni tunnetusega. Tuleb laulda palju liikuvaid harjutusi kiires tempos, mis vabastavad forsseerimist, annavad häälele liikuvuse ja paindlikkuse. Õppeaasta jooksul õppida 6-8 laulu.

## **IV õppeaasta (III klass)**

Kinnistatakse laulmine kõrge positsiooniga. Õpilane laulab loomulikult ja pingevabalt. Tunneb rõõmu laulmisest, jälgides loomulikku hingamist, õiget kehahoidu ja selget diktsiooni. Laulab vastavalt oma muusikalistele võimetele ilmekalt fraseerides eakohast repertuaari. Õppeaasta jooksul õppida 6-8 laulu.

## **V õppeaasta (IV klass)**

Õpilane rakendab õpitud oskusi kõlaliselt puhtal ja emotsionaalsel laulmisel. Laps tunnetab hääle ilu ja jõudu, laulab loomulikult ja pingevabalt. Õppeaasta jooksul õppida 6-8 laulu.

## **NOOREMA ASTME ÕPITULEMUSED**

Järjepidava õppetöö tulemusena õpilane suudab:

- kasutada laululist hingamist laulu fraseerimise vajadusele
- kasutada häält turvaliselt ning kahjustamata
- artikuleerida laulusõnu selgelt ning kuuldavalt
- säilitada ühtset vokaalset positsiooni hääle kogu diapasooni ulatuses
- osata laulude esituseks vajalikku dünaamika skaalat
- osata vokaaltehniliste štrihhide valdamist
- laulda pingevabalt ja loomulikult
- esitada erineva karakteriga laulu saatena ja *a capella*

## **VANEMA ASTME AINEKAVA**

### **ÕPPESISU**

- jätkub töö laulmis- ja hingamistehnika arendamisega
- töö artikulatsiooni aparaadiga, diktsiooni arendamine
- erinevate štrihhide kasutamine (legato, staccato, portato)
- dünaamika elementide valdamine seoses laulu ilmeka esitusega

- ilmeka, kõlava tooni laulu esituse saavutamine
- suurvormide laulmise kogemuse saamine
- erinevate muusikastiilide tajumine ja võimete kohane valdamine
- erinevate laulude kaudu keelte kasutamine (inglise, ladina, saksa, eesti, vene, itaalia)
- tähtpäevadeks ja temaatilisteks sündmusteks olulise ja vajaliku repertuaari läbimine

### **VI õppeaasta(V klass)**

Eesmärgiks tehnilise baasi rajamine, mis kätkeb endas: hingamistehnika arendamist; registrite ühtlustamist ülemineku nootide väljatöötamise abil; diapasooni avardamist(vokaliis, vana klassika aaria ning romanss). Õppeaasta jooksul õppida 8-10 laulu.

### **VII õppeaasta(VI klass)**

Pidev ja teadlik hääletrenn. Häälediapasooni ühtlustamine. *Vibrato* tekitamine. Melismid. Süvenenud ja väljendusrikas musitseerimine. Õppeaasta jooksul õppida 8-10 laulu.

### **VIII õppeaasta(VII klass)**

Vokaalsete tehniliste võtete täiustamine ja viimistlus(hingamistehnika; häälediapasooni ühtlustamine, puhas intoneerimine, diapasooni avardamine). Süvenenud ja väljendusrikas musitseerimine. Õppeaasta jooksul õppida 8-10 laulu.

## **VANEMA ASTME ÕPITULEMUSED**

Järjepidava õppetöö tulemusena õpilane suudab:

- esitada eksamirepertuaari peast
- süvenema erinevate keelte hääldusesse(foneetikasse) ja oskama neid teadmisi kasutada
- laulda hea diktsiooniga
- näidata laulutehnika põhielementide kasutamist (sügav hingamine, *legato*)
- teada ettekantavate võõrkeelsete teoste tõlget
- esitada teost sisust lähtuvas muusikalises tõlgenduses (meeleolus)
- eksami hindamisel arvestatakse:
  - vokaaltehnikat
  - musikaalsust
  - diktsiooni
  - lavalise käitumise üldmuljet

## **LISAÕPE**

### **I-II õppeaasta**

Vokaalsete tehniliste võtete täiustamine ja viimistlus (hingamistehnika; häälediapasooni ühtlustamine, puhas intonatsioon, diapasooni avardamine).

Erilise tähelepanu all stiiliküsimused, võõrkeelte foneetika.

Süvenenud ja väljendusrikas musitseerimine. Õppeaasta jooksul õppida 8-10 laulu.

## **REPERTUAARI NÄITED**

### **I-III õppeaasta (I-II klass)**

A.Arenski	Lastelaul
V.Kalinnikov	Kiisuke, Tähekesed

Z. Cui	U Katjenki-rezvuški
Vene rahvalaul	Harakas
Z.Levina	Mis meil sügis toob; Nevaljaškad
M.Partzhaladze	Ninast sabani
R.Pauls	Hällilaul
V.Gertšik	Rohutirts
P.Suslov	Jakov püüab vähke; Meister rähn
J.S. Bach	Vana maja jõe kaldal
A.Vevrik	Kaks kassi
G.Ernesaks	Rongisõit
R.Eespere	Mis algab, see lõpeb
R.Eespere	Lumemaasikad

#### **IV-V õppeaasta (III-IV klass)**

R.Eespere	Löökpillid
R.Eespere	Jaauarivalgus
Vene rahvalaul	Kaks kana
Tšehhi rahvalaul	Rahakott; Kaks kassi
V. Kalinnikov	Karuke
L.van Beethoven	Surok
Z.Levina	Matrjoški
E.Grieg	Lastelaul
E.Popljanova	Vihmake; Barabulka
V.Rebikov	Seebimullid
F. Schubert	Põllu roosike
W.A. Mozart	Lastemängud
A. Ljadov	Hällilaul

#### **V –VII õppeaasta (V-VI klass)**

W.A.Mozart	Hällilaul
F.Schumann	Öökull
A.Gurilev	Sarafantšik
M.Glinka	Lõoke
A. Aljabjev	I ja võidu na krõletško
A. Dargomõzski	Noormees ja neiu; 16 aastat
E.Grieg	Metsalaul
A.Varlamov	Punane sarafan
W.A.Mozart	Väike ketraja
E.Masceroni	Pardike ja moon

#### **VIII õppeaasta (VII klass)**

W.A.Mozart	Barbarina aaria ooperist “Figaro pulm”
Vene rahvalaul	Ketraja
Z.Vekerlen	Tule kiiremini, kevad
Dz. Pergolezi	Ah, miks mina ei ole väike lagendik
F.Schubert	Forell
F.Mendelsohn	Ilusa laulu tiivadel
S.Monjuško	Kuldne kalake
A.Kaldara	Sebben krudele
Dž. Rossini	Alpi karjatüdruk
Dž. Verdi	Oskari laul ooperist “Pall-maskarad”

I.Dunajevski	Peppita laul operetist " Vaba tuul"
Vene rahvalaul	(N.Rimski-Korsakovi seade) Mina istun kivikese peal
A.Ippolitov-Ivanov	Kollane linnuke
A.Sõber	Pillimehele
G.F.Händel	Almira aaria ooperist "Rinaldo"

## **LISAÕPE**

W.A.Mozart	Barbarina aaria ooperist "Figaro pulm"
Z.Vekerlen	Tule kiiremini, kevad
Dz. Pergolezi	Ah, miks mina ei ole väike lagendik
F.Schubert	Forell
F.Mendelsohn	Ilusa laulu tiivadel
S.Monjuško	Kuldne kalake
A.Kaldara	Sebben krudele
Dž. Rossini	Alpi karjatüdruk
Dž. Verdi	Oskari laul ooperist "Pall-maskarad"
Vene rahvalaul	(N.Rimski-Korsakovi seade) Mina istun kivikese peal
A.Ippolitov-Ivanov	Kollane linnuke
A.Sõber	Pillimehele
G.F.Händel	Almira aaria ooperist "Rinaldo"

## **Vokaalisid ja harjutused**

M.Glinka	Harjutused hääle täiustamiseks
D.Concone	Valitud vokaalisid
A. Varlamov	Valitud vokaalisid